

Seri No : 25
Tarih : 01.02.2022

SİRKÜLER (2022/25)

Konu : Yabancı Paralar ve Altın Hesaplarının TL Mevduata Dönüştürülmesinden Elde Edilen Kazançlara İstisna Uygulamasına İlişkin Kanun Yayımlandı.

ÖZET

29/1/2022 tarihli ve 31734 sayılı Resmi Gazete'de; enflasyon düzeltmesinin ertelenmesi ile yabancı paralar ve altın hesaplarının Türk Lirası mevduata dönüştürülmesinden elde edilen kazançlara istisna uygulamasına ilişkin düzenlemeler içeren 7352 sayılı "Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Bununla birlikte, aynı tarihte TL mevduata dönüşümde kurumlar vergisi istisnasına ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığınca hazırlanan "19 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğ Taslağı" da kamuoyunun bilgisine sunuldu.

TL Mevduata Dönüşümde Kur Farkı ve Altın Kazançlarına Kurumlar Vergisi İstisnası

Bu Kanunun 2 nci maddesiyle Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 14 üncü madde ile kurumların yabancı paralar ve altın hesaplarının Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülmesinden elde edilen kazançlarına istisna sağlanmaktadır.

1) Uygulamanın Genel Kapsamı

31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını ve altın hesaplarını Türk lirasına çeviren kurumlar vergisi mükelleflerinin, dönüşüm esnasında oluşan kur farkı kazançları da dahil olmak üzere bu kapsamda açılan en az 3 ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarından elde edecekleri faiz ve kar payları kurumlar vergisinden istisna olacaktır. Bu istisnalar, kazançları bilanço esasına göre tespit edilen gelir vergisi mükellefleri için de geçerli olacaktır.

Diğer taraftan, Kanun'da 3 aylık süreye yer verilmekle birlikte; TCMB tarafından yayımlanan "Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ"de yurt içi yerleşik **gerçek kişiler için 3 ay, 6 ay veya 1 yıl vadeli** ve yurt içi yerleşik **tüzel kişiler için 6 ay veya 1 yıl vadeli** Türk lirası mevduat veya katılma hesabı açılacağı belirtilmekte ve ayrıca "19 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğ Taslağı"nda da sadece 6 ve 12 ay vadeli örneklere yer verilmektedir. Buna göre, tüzel kişiler için henüz 3 ay vadeli kur korumalı TL mevduat veya katılım hesabı açılmasının mümkün olmadığı söylenebilir.

Düzenleme, dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar ve bu tarih sonrası dönüşüm olmak üzere iki dönemi dikkate almaktadır.

2) 17 Şubat 2022'e kadar dönüşümün yapılması halinde uygulanacak istisnalar

Düzenlemeye göre, kurumların **31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını**, dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine (**17 Şubat 2022**) kadar **Türk lirasına çevirmeleri** ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı, geçici 14. maddede öngörülen süre ve şekilde Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda aşağıda belirtilen kazançlar kurumlar vergisinden istisna olacaktır:

- Yabancı paraların dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan **kur farkı kazançlarının 1/10/2021 ila 31/12/2021 tarihleri** arasındaki döneme isabet eden kısmı,
- 2021 yılı dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar (17 Şubat 2022) Türk lirasına çevrilen hesaplarla ilgili oluşan kur farkı kazançları ile söz konusu hesaplardan dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen **faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar.**

19 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğ Taslağı'nda konuya ilişkin olarak aşağıdaki örneğe yer verilmiştir.

"Örnek 1: (A) A.Ş. 31/12/2021 tarihli bilançosunda "Bankalar Hesabında" yer alan 1.000.000 ABD Dolarını 14/1/2022 tarihinde Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesi kapsamında 6 ay vadeli ve %15 faiz ödemeli Türk Lirası mevduat hesabına dönüştürmüştür. Mükellef tarafından 2/2/2021 tarihinde satın alınan ve söz konusu bilançosunda yer alan 1.000.000 ABD Dolarının dördüncü geçici vergilendirme (1/10/2021-31/12/2021) dönemine ilişkin dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazancı 4.140.000,00 TL'dir.

Mükellefin söz konusu 1.000.000 ABD Doları hesabı dışında dönem içinde başkaca bir yabancı para alış veya satışı bulunmamaktadır. (1 ABD Doları 1/10/2021 tarihinde 8,84 TL, 31/12/2021 tarihinde 12,98 TL) Buna göre, (A) A.Ş.'nin 1/10/2021-31/12/2021 dönemine ilişkin kur farkı değerlemesinden kaynaklanan 4.140.000,00 TL kur farkı kazancı, söz konusu döviz tutarının 17/2/2022 tarihine kadar Türk Lirasına dönüştürülerek Türk Lirası mevduat hesabında değerlendirilmesi nedeniyle kurumlar vergisinden istisna edilecektir. Türk Lirası mevduat hesabının 1211 sayılı Kanunun ilgili hükmü kapsamında açılması şartıyla Türk Lirasına dönüşümün 7352 sayılı Kanunun Resmi Gazete'de yayım tarihinden önce olması istisnadan yararlanmaya engel teşkil etmeyecektir.

Öte yandan, (A) A.Ş.'nin 31/12/2021 tarihli bilançosunda yer alan 1.000.000 ABD Dolarına ilişkin olarak 1/10/2021 tarihinden önceki dönemlere ilişkin dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarının bu istisna kapsamında değerlendirilmeyeceği tabiidir."

3) 17 Şubat 2022'den sonra dönüşümün yapılması halinde uygulanacak istisnalar

Kurumların **31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 17 Şubat 2022 tarihinden sonra 2022 yılı sonuna kadar** Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün

desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı, geçici 14. maddede öngörülen süre ve şekilde Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda oluşan **kur farkı kazançları, geçici vergi dönemi sonu değerlemesiyle Türk lirasına çevildiği tarih arasına isabet eden kısmı** ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere **vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları** ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden istisna olacaktır.

Örneğin, 6 Mayıs 2022 tarihinde dönüşüm gerçekleştiğinde 31 Mart 2021 – 6 Mayıs 2022 tarihleri arasına isabet eden kur farkı kazançları ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden istisna olacaktır.

4) Vade sonunda kur farkının ödenmesi

Vade sonunda kur farkının ödenmesine ilişkin açıklamalara TCMB tarafından hazırlanan “Türk Lirası Mevduat Ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı”nda yer verilmiştir.

Buna göre, vade sonunda hesap sahibinin döviz bazında anaparası her koşulda korunacaktır. Katılım hesaplarında katılım bankacılığı esasları geçerli olacaktır.

Vade sonu kurunun;

- **Dönüşüm kurundan düşük olması durumunda** banka tarafından hesap sahibine **anapara + faiz/kâr payı** ödenecektir.
- **Dönüşüm kurundan yüksek olması durumunda;**

a) **Faiz/kâr payı tutarı kur farkından yüksekse (Faiz/kâr payı tutarı > kur farkı)** banka tarafından hesap sahibine **anapara + faiz** ve katılma hesabı sahibine katılma hesabı bakiyesi ödenecektir.

b) **Faiz/kâr payı tutarı kur farkından düşükse (Faiz/kâr payı tutarı < kur farkı)** banka tarafından hesap sahibine **anapara + faiz/kâr payı + “kur farkı – faiz/kâr payı”** tutarı ödenecektir.

5) Türk Lirası'na dönüşüm nedeniyle kur farkı zararı çıkarsa

Bilindiği üzere, Kurumlar Vergisi Kanununun **İstisna** başlıklı 5 inci maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca kurumların kurumlar vergisinden istisna edilen kazançlarına ilişkin giderlerin veya istisna kapsamındaki faaliyetlerinden doğan zararların, istisna dışı kurum kazancından indirilmesi kabul edilmemektedir.

Geçici 14 üncü maddenin 4 üncü fıkrasında “Bu maddede öngörülen süre ve şekilde dönüşüm kuru/fiyatı üzerinden Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına çevrilen yabancı paralar ile altın hesaplarına ilişkin olarak bu istisnayla sınırlı olmak üzere Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.” hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, gerek yabancı paraların gerekse altın hesaplarının Türk lirasına dönüşme esnasında yabancı paraların veya altın hesaplarının değerlendirilmesinden **bir zarar oluşması halinde bu zarar, kurum kazancının tespitinde dikkate alınabilecektir.**

6) Türk Lirası mevduat veya katılma hesabından vadeden önce çekim yapılması

Geçici 14 üncü maddenin 6 ncı fıkrasına göre, Türk Lirası mevduat veya katılma hesabından vadeden önce çekim yapılması durumunda bu madde kapsamında istisna edilen tutarlar nedeniyle zamanında

tahakkuk ettirilmeyen vergiler, **vergi ziyayı cezası kesilmek suretiyle gecikme faiziyle birlikte tahsil edilecektir.**

Ayrıca uygulama talimatında, vadeden önce çekim yapılmasına ilişkin olarak aşağıdaki açıklamalara yer verilmiştir:

- Çekim yapılan tarihte saat 11:00'de Merkez Bankasınca ilan edilen **kurun dönüşüm kurundan yüksek olması durumunda** Merkez Bankasınca **kur farkına ilişkin ödeme yapılmayacaktır.**
- Çekim yapılan tarihte saat 11:00'de Merkez Bankasınca ilan edilen **kurun dönüşüm kurundan düşük olması** durumunda **hesabın vadeden önce kapatıldığı tarihte saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen döviz alış kurundan hesap bakiyesi güncellenecektir.** Aradaki fark banka tarafından Merkez Bankasının Türk lirası hesabına aktarılacaktır.

Söz konusu Tebliğlere aşağıdaki bağlantı yoluyla ulaşabilirsiniz.

[7352 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#)

[19 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğ Taslağı](#)

[TCMB - Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ \(SAYI: 2021/14\)](#)

[TCMB - Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı](#)

Bilgilerinize sunarız.

